

СЕКЦІЯ 4

РОЗВИТОК І ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ І ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Ангеліна Антимуенюк

студентка 1 курсу спеціальності 073 «Менеджмент»

Науковий керівник: **Мушеник І.М.**

к.е. н., доцент кафедри інформаційних технологій

Подільський державний аграрно – технічний університет,

м. Кам'янець – Подільський

ЗНАЧЕННЯ ТА НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

На даний час серед інформаційних систем, які використовуються для вирішення різноманітних бізнес-задач, основні позиції займають інформаційні системи в менеджменті та експертні системи. Оскільки технології розвиваються досить стрімко, в останній час відбувається швидке їх впровадження в систему управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, адже це дозволяє значно зекономити час, забезпечує різні форми контролю та управління і має певні економічні переваги.

Досить актуальною є проблема виявлення перспективних напрямків розвитку інформаційних систем в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, оскільки нерідко менеджерам у даній сфері доводиться приймати управлінські рішення в умовах різного ступеня невизначеності. В такому випадку, використання досягнень інформаційних технологій дає змогу змодельовати результати прийнятих менеджером управлінських рішень та вибрати найбільш оптимальне. У цьому полягає одна з головних переваг інформаційних технологій над методом спроб і помилок якщо річ йде про управління лише на основі досвіду. Виявлення перспективних напрямків розвитку інформаційних систем та впровадження їх в управління

зовнішньоекономічною діяльністю підприємства дасть змогу досягти значних результатів у цій сфері. Проблеми інформаційного забезпечення управління діяльністю підприємств досліджувалися у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, а саме: Т. І. Алачевої, Р. Д. Баззела, Р. В. Брауна, О. В. Зозульова, Ф. Котлера, І. О. Бучацької, С. В. Близнюка, Є. Л. Богданової, О. М. Сохацької, І. М. Мушеник та інших. Поряд із тим ряд питань залишається поза увагою дослідників. Зокрема, це проблеми, пов'язані з чинниками, що перешкоджають розвитку та впровадженню систем інформаційного забезпечення в управління саме зовнішньоекономічною діяльністю підприємств, враховуючи особливості українського ринку.

Актуальним на сьогоднішній день є побудова та ефективне функціонування такої системи інформаційного забезпечення управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств, яка б адаптувалась до специфіки українського інформаційного ринку та діяльності вітчизняних промислових підприємств для того, щоб стати реальним інструментом у конкурентній боротьбі [4, с. 6].

Основними джерелами інформації для різних видів стійкості є освітні установи, наукові організації, суб'єкти агропродовольчого ринку, органи законодавчої і виконавчої влади. Вищі та середні спеціальні навчальні заклади, інститути з перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників АПК формують навчально-методичні, науково-методичні матеріали. Інформація науково-дослідних організацій – наукові праці, науково-методичні матеріали, відомості про наукові розробки для використання у виробничій діяльності. Джерелами інформації виробничої та ринкової сфери виступають показники діяльності сільськогосподарських підприємств, ринкової кон'юнктури. Інформацією органів державної влади є нормативно-правові акти, а також аналітична і оперативна інформація [3, с. 209].

Перспективними напрямками в розвитку інформаційних систем та технологій, які допомагають працівникам у сфері управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства ефективно виконувати їхню

роботу, є підвищення їх функціональних можливостей. Новітні інформаційні системи повинні створюватися на основі інтерактивної (діалогової) технології спілкування і вимагати скрупульозних досліджень при впровадженні. Вони повинні передбачати можливість адаптації до конкретних вимог користувача та подальшого нарощування за рахунок введення додаткових функцій. І звісно повинні бути придатними для тривалого використання [1, с. 84].

Загалом, можна виділити декілька методів впровадження новітніх інформаційних технологій в діяльність менеджерів у сфері зовнішньоекономічної діяльності. До них можна віднести індивідуальні засоби обробки інформації та можливість доступу до потрібної інформації; засоби міжособистісного зв'язку, в тому числі і через комп'ютерну мережу; інформаційні системи менеджменту, які інтегрують можливості різнопрофільних програмних засобів для створення нової інформації та прийняття рішень з використанням елементів штучного інтелекту [2, с. 96].

Зважаючи на те, що використання інформаційних технологій, які стрімко розвиваються та оновлюються, підвищує ефективність діяльності менеджера у сфері ЗЕД, необхідно розробити якісно новий підхід до системної організації та здійснення підготовки фахівців з управління.

До інформаційних систем нового покоління належать системи підтримки прийняття рішень та інформаційні системи, побудовані на штучному інтелекті. Це інтерактивні комп'ютерні системи, які призначені для підтримки різних видів діяльності при прийнятті рішень. Дана система має безліч переваг і застосовується в усіх сферах управлінської діяльності підприємства, в тому числі і в його зовнішньоекономічній діяльності. Такі системи надають менеджеру допомогу у процесі прийняття рішень і забезпечують підтримку у всьому діапазоні контекстів задач. Вони підтримують і посилюють міркування та оцінку менеджера. Системи підтримки прийняття рішень виконують інтеграцію моделей і аналітичних методів із стандартним доступом до даних і вибіркою з них. Для надання допомоги при прийнятті рішень активується одна або декілька моделей. Вміст їх охоплює історію поточних і попередніх

операцій, а також інформацію зовнішнього характеру та інформацію про середовище. Ці системи прості в роботі та побудовані за принципом інтерактивного рішення задач [2, с. 126].

До експертних систем можна віднести програмні засоби, що використовують експертні знання для забезпечення високоефективного рішення неформалізованих задач у вузькій предметній області. Типові експертні системи можуть включати бази даних, бази знань, розв'язувальник, підсистеми пояснень та інтерфейс користувача.

Експертні системи також використовуються в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю. Їх можна використовувати в прогнозуванні, плануванні, контролі, управлінні та навчанні. Наприклад, експертні системи вже застосовуються в банківській справі, а саме в програмах аналізу інвестиційних проектів, стану валютного, грошового та фондового ринку, кредитоспроможності чи фінансового стану підприємств і банків.

Процес створення експертних систем значно змінився за останні роки. Завдяки появі спеціальних інструментальних засобів побудови експертних систем перспективними напрямками в їх розвитку стало скорочення термінів та зменшення трудомісткості їх розробки.

Загалом, у підвищенні міжнародної конкурентоспроможності за умов посилення жорсткості конкурентної боротьби на світових ринках роль інформаційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств значно зростає. А отже зростає значення розвитку інформаційних систем, їх вдосконалення та впровадження в діяльність менеджерів у сфері ЗЕД, що є невід'ємною складовою успішності підприємства.

Планування розвитку підприємства вимагає застосування сучасних методик і інструментів, що знижують часові витрати. Ефективним, адекватним розв'язуванню задачам методом є метод імітаційного моделювання, основу якого складає сценарний підхід. Імітаційні моделі дозволяють програвати різні варіанти розвитку підприємства, стану зовнішнього економічного оточення. Вони дають можливість перевірити різні ідеї, гіпотези і припущення щодо

розвитку бізнесу, проаналізувати наслідки їх реалізації. Діяльність підприємства в моделі відтворюється за допомогою опису руху грошових потоків (надходжень і виплат, Cash-Flow) як подій, що відбуваються в різні періоди часу.

Названі підходи покладені в основу аналітичної системи Project Expert (компанії "Pro-Invest IT"), що базується на методиці оцінки інвестиційних проектів UNIDO. Послідовно моделюючи в системі плановану діяльність нового чи діючого підприємства і зміни в економічному середовищі, можна вести інвестиційне проектування і фінансове планування, створювати бізнес-плани, що задовольняють міжнародним вимогам, а також оцінювати ефективність реалізації проектів. Project Expert дозволяє проаналізувати альтернативні варіанти розвитку проекту і вибрати оптимальний шлях розвитку підприємства, визначити потреби підприємства в коштах, підібрати оптимальну схему фінансування й умови кредитування, оцінити запас міцності бізнесу, ефективність вкладень для всіх учасників проекту, вибрати варіанти виробництва, закупівель і збуту, а також вести контроль за реалізацією проектів.

Система дозволяє моделювати діяльність підприємств різних розмірів – від невеликого приватного підприємства до холдингових структур. З її допомогою можна створювати проекти будь-якої складності – від розрахунку окупності нового обладнання до оцінки ефективності диверсифікованості діяльності підприємства. Project Expert не вимагає ні глибокого знання математики, ні уміння програмувати – необхідно тільки добре знати описуваний бізнес.

Висновок: На сучасному етапі розвитку інформаційних систем і технологій більшість рутинних операцій з перетворення інформації вже автоматизовано і подальше збільшення ефективності роботи потребує автоматизації інтелектуальної, творчої діяльності людини. У перспективі інтелектуальні інформаційні системи будуть виконувати провідну роль на всіх фазах проектуванні.

Список використаних джерел

1. Грицунов О. В. Інформаційні системи та технології. Навчальний посібник. — Х.: ХНАМГ, 2010. — 222 с
2. Методи та засоби мультимедійних інформаційних систем : навч. посіб. / Т. М. Басюк, П. І. Жежнич; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2015. - 426 с. - Бібліогр.: с. 413-416.
3. Мушеник І.М. Особливості інформаційно-консультаційного забезпечення управління стійкістю аграрних підприємств / І.М.Мушеник, Т.В // Збірник наукових праць / ПДАТУ, 2014. – випуск 22.
4. Одотюк І. В. Технологічна структура промисловості України і реалії та перспективи розвитку / І. В. Одотюк . – К.: НАН України, 2009. – 304 с.
5. [Електронний ресурс]/Режим доступу: http://www.confcontact.com/2013-sotsialno-ekonomicheskie-reformi/6_yaremko_pers.htm
6. Інформаційні системи менеджменту [Електронний ресурс]. — Електрон. дан. — Режим доступа: World Wide Web. — URL: <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=42504&pg=2>.